

ESTRADA-RIUS, Albert. *La Casa de la Moneda de Barcelona. Les seques reials i els col·legis d'obrers i de moneders a la Corona d'Aragó (1208-1714).* Barcelona: Fundació Noguera, 2015. Estudis 72. 611 pàgs. i ils. [17 x 24].

Publicació de la tesi doctoral de l'autor, llegida l'any 2012 que se centra en la producció monetària, tant des de la vessant corporativa com protoindustrial. La ciutat de Barcelona va tenir des de l'Alta Edat Mitjana una *Seca* o Casa de la Moneda delimitada pels carrers Flassaders, la Seca, la Cirera i les Mosques. Es documenta l'activitat de fabricació de moneda des del 1373 fins el 1881. Es tracta d'una activitat important per la ciutat i el principat.

El treball consisteix en una aportació important dins de l'àmbit de la història de les institucions, i ens permet conèixer l'estructura i els òrgans. Al primer capítol s'avalua l'abast de la regalia de la moneda vinculada a la Corona d'Aragó i el seu estatut privilegiat. Després l'autor passa a comentar l'estructura del col·legi com a forma que incloïa els professionals de la fabricació de moneda. Es compara la Seca de Barcelona amb altres: Alacant, Mallorca, Perpinyà...I també com rep un model comú a altres llocs d'Europa. Es molt possible que el model de Barcelona va adoptar-ne altres forans.

Se centra bàsicament en el període baixmedieval (s. XIII-XV), en el que es va crear tot un entramat institucional. Cal destacar que durant l'etapa estudiada hi ha una evolució continua de la seva trajectòria, fins a la instauració de la Revolució Francesa i l'Estat liberal. S'observa la seva funció de taller monetari, i òrgan que estructurava la vida social i professional corporativa. El taller estava format per un personal especialitzat: mestre de la seca, guardes, escrivà, mestre de la balança, fonedor, carboner, gravador... i exposa la tasca que desenvolupava cada representant, així com la manera de portar a terme la fabricació: fosa, procés i encunyació. Hi havia uns oficis vinculats al capítol i uns vincles de la producció de moneda amb els alcaldes que eren els encarregats de solventar els conflictes interns i externs. S'esmenten les invasions de competències entre diversos representants.

Pel que fa al procés de realització de la moneda, destaca que a partir del s. XVII hi ha una encunyació mecanitzada amb molinet, que substitueix la fabricació manual i que la institució va tenir una evolució. Es lamentable que de la documentació de la Seca només en quedin els privilegis per a ús dels seus alcaldes i col·legiats, ja que s'ha perdut l'arxiu de la Seca. L'única documentació que encara existeix són els llibres de comptes de cada emissió. Juntament amb la doctrina jurídica general del dret català dels ss. XVI i XVII.

El volum té com a objectiu construir un model explicatiu jurídic-institucional de la Seca Reial de Barcelona, que pot ser traslladat amb adaptacions a altres seques. El seu caràcter oficial i públic són importants. També s'ha de destacar la regalia monetària a Catalunya i la organització col·legial d'obrers i moneders. Hi va haver un procés d'homogeneització de les cases de moneda reials degut a la confluència d'interessos del

rei, ja que li era més fàcil regir les seques sota un mateix model. Es mostren els abusos i la manera de solventar-los des del s. XIV, les obligacions dels col·legiats. Conté un apartat de fonts i bibliografia, un apèndix documental i un altre numismàtic. Índex de taules, onomàstic i toponomàstic. El llibre consisteix en una aportació novedosa i valuosa per conèixer un aspecte de l'economia, la societat i la fiscalitat catalana.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Publicación de la tesis doctoral del autor, leída el año 2012, que se centra en la producción monetaria, tanto desde la vertiente corporativa como protoindustrial. La ciudad de Barcelona tuvo desde la Alta Edad Media una *Seca* o Casa de la Moneda delimitada por las calles Flassaders, la Seca, la Cirera y les Mosques. Se documenta la actividad de fabricación de moneda desde 1373 hasta 1881. Se trata de una actividad importante para la ciudad y el principado.

El trabajo consiste en una aportación importante dentro del ámbito de la historia de las instituciones, y nos permite conocer la estructura y los órganos. En el primer capítulo se evalúa el alcance de la regalía de la moneda vinculada a la Corona de Aragón y su estatuto privilegiado. Después el autor pasa a comentar la estructura del colegio como forma que incluía a profesionales de la fabricación de moneda. Se compara la Seca de Barcelona con otras: Alicante, Mallorca, Perpiñán... I también como ésta recibe un modelo común a otros lugares de Europa. Es muy posible que el modelo de Barcelona adoptara otros foráneos.

Se centra básicamente en el periodo bajomedieval (s. XIII-XV), en el que se creó un entramado institucional. Es preciso destacar que durante el periodo estudiado hay una evolución continua de su trayectoria, hasta la instauración de la Revolución Francesa y el Estado liberal. Se observa su función de taller monetario, y órgano que estructuraba la vida social y profesional corporativa. El taller estaba formado por un personal especializado: maestro de la seca, guardas, escribano, maestro de la balanza, fundidor, carbonero, grabador...y expone la tarea que desarrollaba cada representante, así como la manera de llevar a cabo el proceso de fabricación: fundición, proceso y encañación. Había unos oficios vinculados al capítulo y unos vínculos de la producción de moneda con los alcaldes que eran los encargados de solucionar los conflictos internos y externos.

En cuanto al proceso de realización de la moneda, destaca que a partir del s. XVII hay una encañación mecanizada con molinillo, que sustituye a la fabricación manual y que la institución tuvo una evolución. Es lamentable que de la documentación

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (abril 2017)

de la Seca sólo queden los privilegios para uso de sus alcaldes y colegiados y se ha perdido el archivo de la Seca. La única documentación que todavía existe son los libros de cuentas de cada emisión. Junto con la doctrina jurídica general del derecho catalán de los ss. XVI y XVII.

El volumen tiene como objetivo construir un modelo explicativo jurídico-institucional de la Seca Reial de Barcelona, que puede ser trasladado con adaptaciones a otras secas. Su carácter oficial y público son importantes. También se destaca la regalía monetaria en Cataluña y la organización colegial de obreros y monederos. Hubo un proceso de homogeneización de las casas de moneda reales debido a la confluencia de intereses del rey, ya que le era más fácil regir las secas bajo un mismo modelo. Se muestran los abusos y la manera de solucionarlos desde el s. XIV, las obligaciones de los colegiados. Contiene un apartado de fuentes y bibliografía, un apéndice documental y otro numismático. Índice de tablas, onomástico y toponomástico. El libro consiste en una aportación novedosa y valiosa para conocer un aspecto de la economía, la sociedad y la fiscalidad catalana.

IHE
(Secretaria de la revista)